# УСТАВ

## НА НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „ХРИСТО БОТЕВ – 1892 Г.“ С. ЧОКМАНОВО, ОБЩИНА СМОЛЯН

Народните читалища са първите и най-старите организирани структури на гражданското общество в България. Те са уникални по своята същност граждански доброволни обединения, появили се далеч преди всички познати днес неправителствени организации, заемащи особено място в пашата история и имащи съществена роля за потвърждаване ценностите на гражданското общество у нас.

Читалищата са безспорно припознати от българското общество като устойчиви културни институции, които имат специфична мисия за съхранение и развитие на традиционните ценности на нацията.

За съвременните условия, запазвайки своята социална легитимност е гъвкавост, простирайки се на територията на цялата страна, читалищата сг призвани да откликнат на новите потребности на българското общество.

Добрата правна рамка за българските читалище е предпоставка за пълноценното п зодължаване на мисията на тези организации като пазители на националната I ултура и идентичност в контекста на предизвикателствата на днешния ден, свързани с новите информационни технологии, модерните средства на комуникация и глобалното общуване.

Народно читалище „Христо Ботев” - с. Чокманово, общ. Смолян е основана в началото на XX век. То има неоценима заслуга за запазването и развитието на родопския език за зараждането на театралното, музикалното и други изкуства, за развитието н 1 библиотечното дело.

Чрез своята многостранна дейност читалището е призвано да допринася в още по-голяма степен за духовното развитие на личността.

### ГЛАВА ПЪРВА

### ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1 /1/ Народното читалище е традиционно самоуправляващо се културно-просветно сдружение в населеното място, което изпълнява и държащ и културно-просветни задачи. В дейността на читалището могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

/2/ Читалището е юридическо лице с нестопанска цел.

Чл. 2 /1/ Целите на народното читалище са да задоволяват потребностите 1а гражданите, свързани със:

1. развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място;

2. запазва обичаите и традициите на българския народ;

3. разширява знанията на гражданите и ги приобщава към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата;

4. възпитава и утвърждава националното самосъзнание;

5. осигурява достъп до информация;

/2/ За постигане на целите по ал.1 читалището извършва основни дейности като:

1. урежда и поддържа библиотеки, читални, фото, фоно и видеотеки, като създава поддържане на електронни информационни мрежи;

2. развива и подпомага любителското художествено творчество;

3. организира школи, кръжоци, курсове, клубове, кина и видео-показ, празненства, концерти, чествания и младежки дейности.

4. събира и разпространява знания за родния край;

5. създава и съхранява музейни колекции съгласно Закона за културното наследство;

6. предоставя компютърни и интернет услуги;

7. осигурява достъп до информация;

8. създава и поддържа електронни информационни мрежи;

9. младежки дейности.

/3/ Народното читалище може да развива и допълнителна стопанска дейност, свързана с предмета на основната дейност, в съответствие с действащото законодателство, като и ползва приходите от нея за постигане на определените в устава цело.

Народното читалище не разпределя печалба.

/4/ Народното читалище няма право да предоставя собствено или ползвано от него имущество възмездно или безвъзмездно.

1. За хазартни игри и нощни заведения;

2. За дейност на нерегистрирани по Закона за вероизповеданията религиозни общности и юридически лица с нестопанска цел на такива общности;

3. За постоянно ползване от политически партии и организации;

4. На председателя, секретаря, членовете на Настоятелството и Проверителната комисия и на членовете на техните семейства.

Чл. 3 /1/ Народното читалище може да се сдружава за постигане на своите цели, за провеждане на съвместни дейности и инициативи при условията и по реда на закона.

/2/ Читалищните сдружения нямат право да управляват и да се разпореждат с имуществото на народното читалище, което и негов член.

## ГЛАВА ВТОРА
## УЧРЕДЯВАНЕ НА ЧИТАЛИЩЕ, ЧИТАЛИЩНИ СДРУЖЕНИЯ ЧИТАЛИЩА

Чл. 4 /1/ Читалище могат да учредят най-малко 50 дееспособни физически лица и 150 - за градовете, които вземат решение на учредително събрание.

/2/ Учредителното събрания приема устава на читалището и избира неговите органи. Уставът урежда:

1. наименованието;
2. седалището;
3. целите;
4. източниците на финансиране;
5. органите на управление и контрол, техните правомощия, начина на избирането им, реда на свикването им и за вземане на решения;
6. Начина за приемане на членове и прекратяване на членството, както и реда за определяне на членския внос.

/3/ Читалището може да открива клонове в близки квартали, жилищни райони и села, в които няма други читалища.

Чл. 5 /1/ Читалището придобива качеството на юридическо лице с вписването му в регистъра за организациите с нестопанска цел на окръжния съд, в чийто район е седалището на читалището.

/2/ Действията на учредителите, извършени от името на народното читалище до деня на вписването, пораждат права и задължения само за лицата, които са ги извършили. Лицата, сключили сделките, отговарят солидарно за поетите задължения.

/3/ Вписването на читалищата в регистъра на окръжния съд се извършва без такси по писмена молба от настоятелството, към която се прилагат:

1. протоколът от учредителното събрание;
2. уставът на читалището, подписан от учредителите;
3. нотариално заверен образец от подписа на лицето, представляващо читалището и валидният печат на читалището;

/4/ Наименованието на народното читалище е Народно читалище „Христо Ботев - 1892 г.". То се изписва на български език.

/5/ Седалището на читалището с. Чокманово, общ. Смолян. Адресът

на читалището е адресът на неговото управление.

/6/ Всяка промяна в обстоятелствата по ал. 4 трябва да бъде заявена в 14-дневен срок от възникването й.

/7/ Читалищното настоятелство в 7-дневен срок от вписването на читалището в съдебния регистър подава заявление за вписване в регистъра по чл. 10 ал. 1 от Закона за народните читалища.

Чл. 6 /1/ Министърът на културата или оправомощено от него длъжностно лице издава удостоверение за вписване в регистъра по чл. 10 ал. 1 от Закона за народните читалища и уведомява служебно за това кмета на общината, където се намира седалището на читалището.

/2/ Читалището може да кандидатства за държавна и/или общинска субсидия след изтичането на едногодишния срок от вписването в регистъра по чл. 10 от Закона за народните читалища.

## ГЛАВА ТРЕТА

## УПРАВЛЕНИЕ

Чл. 7 /1/ Членовете на читалището са индивидуални, колективни и почетни.

/2/ Индивидуалните членове са български граждани. Те биват действителни и спомагателни;

1. действителните членове са лица, навършили 18 години, които участват в дейности на читалището, редовно плащат членски вноски и имат право да избират и да бъдат избирани;

2. спомагателните членове са лица до 18 години, които нямат право да избират и да бъдат избирани; те имат право на съвещателен глас.

/3/ Колективните членове съдействат за осъществяване целите на читалището, подпомагат дейностите, поддържането и обогатяването на материалната база и имат право на един глас в Общото събрание. Колективните членове могат да бъдат:

1. Професионални организации;
2. Стопански организации;
3. Търговски дружества;
4. Кооперации и сдружения;
5. културно-просветни и любителски клубове и творчески колективи.

/4/ Почетни членове могат да бъдат български и чужди граждани с изключителни заслуги за читалището.

/5/ Членството в Общото събрание на читалището може да се прекрати с решение на Общото събрание, взето с мнозинство 2/3 отт общия брой на членовете на Общото събрание в случаите:

т.1 При неучастие в три последователни заседание на Общото събрание;

т.2 При системно неизпълнение на задълженията за участие в дейността на читалището;

т.3 По желание на самия член с писмено заявление до настоятелството.

Чл. 8 /1/ Органи на читалището са Общото събрание, настоятелството и Проверителната комисия.

Чл. 9 /1/ Върховен орган на читалището е Общото събрание.

/2/ Общото събрание на читалището се съсгтои от всички членове на

читалището, имащи право на глас.

Чл. 10/1/ Общото събрание:

1. изменя и допълва устава;

2. избира и освобождава членовете на Настоятелството, Проверителната комисия и Председателя;

3. приема вътрешните актове, необходими за организацията на дейността на читалището;

4. изключва членове на читалището;

5. определя основните насоки на дейността на читалището;

6. взема решение за членуване или за прекратяване на членството в читалищно сдружение;

7. приема бюджета на читалището;

8. приема годишния отчет до 30 март на следващата година;

9. определя размера на членския внос;

10. отменя решения на органите на читалището;

11. взема решения за откриване на клонове на читалището след съгласуване с общината;

12. взема решение за прекратяване на читалището;

13. взема решение за отнасяне до съда на незаконосъобразни действия на ръководството или отделни читалищни членове.

/2/ Решенията на общото събрание са задължителни за другите органи на читалището.

Чл. 11 /1/ Редовно Общо събрание на читалището се свиква от Настоятелството най-малко веднъж годишно. Извънредно Общо събрание може да бъде свикано по решение на Настоятелството, по искане на проверителната комисия или на една трета от членовете на читалището с право на глас. При отказ на настоятелството да свика извънредно Общо събрание, до 16 дни от постъпването на искането Проверителната комисия или една трето от членовете на читалището с право на глас могат да свикат извънредно Общо събрание от свое име.

/2/ Поканата за събрание трябва да съдържа дневния ред, датата, часа и мястото на провеждането му и кой го свиква. Тя трябва да бъде връчена не по-късно от 7 дни преди датата на провеждането. В същия срок на вратата на читалището и на други общодостъпни места в общината, където е дейността на читалището, трябва да бъде залепена поканата за събранието. Връчването на покана за Общо събрание може да стане по електронен път, с потвърждение за получаването й.

/3/ Общото събрание е законно, ако присъстват най-малко половината от имащите право на глас членове на читалището. При липса на кворум събранието се отлага с един час. Тогава събранието е законно, ако на него присъстват не по-малко от една трета от членовете при редовно Общо събрание и не по-малко от половината плюс един от членовете при извънредно Общо събрание. За редовно се счита присъствие и онлайн.

/4/ Решенията по чл. 10 ал. 1 т. 1, 4, 10, 11 и 12 се вземат с мнозинство най-малко две трети от всички. Останалите решения се вземат с мнозинство повече от половината от присъстващите членове.

/5/ Две трети от членовете на Общото събраание на народното читалище могат да предявят иск пред окръжния съд по седалището на читалището за отмяна на решение на Общото събрание, ако то противоречи на закона или устава.

/6/ искът се предявява в едномесечен срок от узнаването на решението, но не по-късно от една година от датата на вземане на решението.

Чл. 12 /1/ Изпълнителен орган на читалището е Настоятелството, което със състои чай-малко от трима членове, избрани за срок до 3 години. Не могат да бъдат членове на читалището лица, намиращи се помежду си в роднински връзки по права и съребрена линия до четвърта степен.

/2/ Настоятелството:

1. свиква Общо събрание;

2. осигурява изпълнението на решенията на Общото събрание;

3. подготвя и внася в Общото събрание проект за бюджет на читалището и утвърждава щата му;

4. подготвя и внася в Общото събрание отчет за дейността на читалището;

5. назначава секретаря на читалището и утвърждава длъжностната му характеристика;

/3/ Настоятелството взема решения с мнозинство повече от половината от членовете си.

/2/ Председателят на читалището е член на Настоятелството и се избира за срок от три години.

/3/ Председателят:

1. организира дейността на читалището съобразно закона, устава и решенията на Общото събрание;

2. представлява читалището;

3. свиква и ръководи заседанията на Настоятелството и председателства Общото събрание;

4. отчита дейността си пред Настоятелството;

5. сключва и прекратява трудовите договори със служителите съобразно бюджета на читалището и въз основа решение на н астоятелството;

6. ежегодно в срок до 10 ноември представя на кмета на Община - Смолян предложенията за дейността на читалището през следващата година.

Чл. 13. /1/ Секретарят на читалището:

1. организира изпълнението на решенията на Настоятелството включително решенията за изпълнението на бюджета;

2. организира текущата основна и допълнителна дейност;

3. отговаря за работата на щатния и хонорувания персонал;

4. представлява читалището заедно и поотделно с председателя.

/2/ Секретарят не може да е в роднински връзки с членовете на Настоятелството и на Проверителната комисия по права и по съребрена линия до четвърта степен, както и да бъде съпруг /съпруга/ на председателя на читалището.

Чл.14 /1/Проверителната комисия се състои най-малко от трима членове, избрани за срок до 3 години.

/2/ Членовете на проверителната комисия не могат да бъдат лица, които са в трудовоправни отношения с читалището или са роднини на членовете на Настоятелството, на председателя или на секретаря по права линия, съпрузи, братя, сестри и роднини по сватовство от първа степен.

/3/ Проверителната комисия осъществява контрол върху дейността на Настоятелството, председателя и секретаря на читалището при спазване на закона и устава.

/4/ При констатирани нарушения Проверителната комисия уведомява Общото събрание на читалището, а при данни за извършено престъпление - и органите на прокуратурата.

Чл. 15. Не могат да бъдат избрани за членове на Настоятелството и на Проверителната комисия, както и за секретар лица, които са осъждани на лишаване от свобода за умишлени престъпления от общ характер.

Чл. 16. Членовете на Настоятелството, включително председателят и секретарят подават декларации за конфликт на интереси при условията и по реда на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси. Декларациите се обявяват на интернет страницата на съответното читалище.

Чл. 17. Председателят, членовете на Настоятелството и членовете на Проверителната комисия могат да получават и възнаграждение.

## ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

## ИМУЩЕСТВО И ФИНАНСИРАНЕ

Чл. 18. Имуществото на читалището се състои от право на собственост и от други вещни права, вземания, ценни книжа, други права и задължения.

Чл. 19. Читалището може да получава и допълнителна субсидия.

Чл. 20. Читалището набира средства от следните източници:

1. членски внос;

2. културно-просветна и информационна дейност;

3. субсидия от държавния и общинските бюджети;

4. наеми от движимо и недвижимо имущество;

5. дарения и завещания;

6. такси за участие в курсове и школи;

7. други приходи.

Чл. 21. /1/ С решение на Общинският съвет читалището може да се финансират допълнително над определената по чл. 20 т. 3 субсидия със средства от собствените приходи на общината.

/2/ Гласуваната от Общинският съвет субсидия за читалището, определена на основата на нормативи и по реда на ал. 1 , не може да се отклонява от общината за други цели.

/3/ При недостиг на средства за ремонта и поддръжката на читалищната сграда средствата се осигуряват от Общинският съвет.

Чл. 22 /1/ Читалището не може да отчуждава недвижими вещи и да учредява ипотека върху тях.

/2/ Движими вещи могат да бъдат отчуждавани, залагани, бракувани или заменени с по-доброкачествени само по решение на Настоятелството.

Чл. 23. Недвижимото и движимото имущество, собственост на читалището, както и приходите от него, не подлежат на принудително изпълнение освен за вземания, произтичащи от трудови правоотношения.

Чл. 24. /1/ Читалищното настоятелство изготвя годишния отчет за приходите и разходите, който се приема от Общото събрание.

/2/ Отчетът на изразходваните от тбюджета средства се представя в Община в Община гр. Смолян.

Чл. 25 /1/ Председателят на читалището ежегодно в срок до 30 ноември представя на Кмета предложения за дейността на читалището през следващата гогина.

/2/ Кметът на общината внася направените предложения в Общинския съвет, който приема годишна програма за развитие на читалищната дейност в Община Смолян.

/3/ Програмата по ал. 2 се изпълнява от читалището въз основа на финансово обезпечени договори, сключени с Кмета на Община Смолян.

/4/ Председателят на читалището представя ежегодно до 31 март пред Кмета на общината и Общинския съвет доклад за осъществените читалищни дейности в изпълнение на програмата по ал. 2 и за изразходваните от бюджета средства през предходната година.

/5/ Докладите по ал. 4 на читалищата са обсъждат от Общинският съвет на първото открито заседание след 31 март с участието на представите на читалищата - вносители на докладите.

## ГЛАВА ПЕТА

## ПРЕКРАТЯВАНЕ

**Чл. 26.**(1) Читалището може да бъде прекратено по решение на общото събрание, вписано в регистъра на окръжния съд. То може да бъде прекратено с ликвидация или по решение на окръжния съд, ако:

1. дейността му противоречи на закона, устава и добрите нрави;

2. имуществото му не се използва според целите и предмета на дейността на читалището;

3. е налице трайна невъзможност читалището да действа или не развива дейност за период от две години;

4. не е учредено по законния ред;

5. е обявено в несъстоятелност.

Чл. 27. За неуредените в този закон случаи се прилага Законът за юридическите лица с нестопанска цел.

## ДОПЪЛНИТЕЛНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Народно читалище „Христо Ботев - 1892 г." с. Чокманово има кръгъл печат, : надпис „Народно читалище „Христо Ботев - 1892 г." с. Чокманово, общ. Смолян.

§ 2. Празници на Народно читалище „Христо Ботев - 1892 г. с. Чокманово са: 24 май — деня на Св. Св. Кирил и Методий и на славянската писменост и българската просвета и култура; Рожденната дата на патрона Христо Ботев.

§ 3. Настоящият устав е приет на Общо събрание на Народно читалище „Христо Ботев - 1892 г." - с. Чокманово, проведено на 20.05.2010 г., в съответствие с разпоредбата на § 32 от ПЗР на ЗИД на ЗНЧ /ДВ бр. 42/2009 г./, изменен с Решение на Общото събрание на 04.12.2025 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/Р. ДАНЧЕВА/